

Energimarknadsinspektionen
registrator@ei.se

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för två sambyggda 130 kV luftledningar mellan Bandsjö och Östrand i Timrå och Sundsvall kommuner, Västernorrlands län

Ansökan

Östrand Elnät AB (Sökanden) ansöker härmed om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för två sambyggda 130 kV luftledningar mellan stationerna Bandsjö och Östrand i Timrå, Västernorrlands län. Sträckningen framgår av koncessionskarta, se bilaga 1. Nätkoncession söks för att gälla tills vidare.

Syftet med dessa 130 kV-ledningar är försörja bioraffinaderiet som Biorefinery Östrand AB planerar i Timrå med erforderlig elkraft för produktion av framför allt hållbart flygbränsle. Ledningarna är en förutsättning för byggnation och drift av anläggningen och utgör därmed en väsentlig del i omställningen mot att Sverige 2045 ska ha nettonollutsläpp.

Ledningsägaren Östrand Elnät AB beskrivs närmare i bilaga 6.

Bakgrund

Elnätet är en grundläggande infrastruktur i vårt samhälle. Ett robust elnät är även en viktig beståndsdel för Sveriges krisberedskap och totalförsvarets behov. Med en ökad produktion av väderberoende el och en ökad småskalig elproduktion är det viktigt med ett regelverk som tillåter och möjliggör en effektiv anpassning till nya förutsättningar. En ökad elektrifiering av samhället, bland annat inom transportsektor och industri, kommer att påverka elnätet och ställa nya krav på det. Kraven på flexibilitet och effektivitet ökar för anslutning av elproduktion från förnybara källor, men också för anslutning av nya elintensiva verksamheter.

Den bakgrundsbeskrivning som ges ovan är hämtad från SOU 2019:30 (Moderna tillståndsprocesser för elnät). Tillämpningen av regelverket för nätkoncessioner för bolag som Östrands Elnät är en viktig förutsättning för Sveriges krisberedskap och totalförsvarets behov. Utredningens uppdrag har enligt direktivet (dir. 2018:6) varit att se över regelverket för nätkoncessioner så att det inte skapar osäkerhet eller sätter upp onödiga hinder för energiaktörer.

Den 1 juli 2021 införde EU ett krav på att medlemsstaterna ska blanda in hållbart flygbränsle i allt flygfoto-gen som tankas. Den 9 oktober 2023 beslutade slutligen EU kommissionen förordningen om säkerställande av lika villkor för hållbar luftfart, där kravet gäller minst 2 % inblandning i flygbränsle till år 2025. Inblandningskravet ska sedan successivt öka till minst 6 % 2030 och 70% 2050. Kravet föranleds av flygets klimatanpassning där övergången från fossilt till förnybart utgör en väsentlig del i luftfartens omställning. Från 2030 ska delar av det hållbara flygbränslet bestå av både biobränslen och så kallade elektrobränslen, det vill säga förnybart bränsle som framställts med el som råvara. År 2050 består inblandningskravet av lika delar biobränslen som elektrobränslen.

SCA och St1 har tillsammans bildat bolaget Biorefinery Östrand AB för att utveckla ett bioraffinaderi för produktion av framför allt hållbart flygbränsle i Timrå utifrån fasta biobränslen och elektrobränslen.

Behov

Östrand Elnät ansöker om nätkoncession för linje för aktuella ledningar, vilka är en förutsättning för byggnation och drift av det bioraffinaderi som Biorefinery Östrand AB planerar i Timrå i anslutning till SCA:s massabruk. I bioraffinaderiet kommer framför allt produktion av hållbart flygbränsle att bedrivas. Processen att framställa hållbart flygbränsle använder lika delar, sett till energiinnehåll, fast biomassa och el som råvara. El används för att genom elektrolys framställa vätgas som används för att producera flygbränsle. Elektrolysörens effektbehov är ca 450 MW och processen är alltså mycket energikrävande. Det höga effektuttaget som verksamheten kräver har resulterat i att Östrand Elnät har ansökt om anslutning till Svenska kraftnäts station Bandsjö, åtskilt från områdets region- och lokalnät. På sikt uppskattas bioraffinaderiets behov uppgå till 1 000 MVA, vilket inte finns tillgängligt i befintligt regionnät. Vidare skulle en matning från regionnätet, som även försörjer Sundsvallsområdet, kunna innebära ökade störningsrisker i elförsörjningen. Mot bakgrund av detta föreligger behov av en robust och tillförlitlig elförsörjning för att möjliggöra byggnation och drift av bioraffinaderiet, och med förevarande ansökan minskas risken för skadlig påverkan på andra parter verksamhet.

Sträckning och utförande

Ansökt ledningssträckning framgår av koncessionskartan (bilaga 1) samt bifogad shapefil (bilaga 5). Ledningssträckningen är cirka 6 kilometer lång och ledningarna avses att uppföras som en sbyggd luftledning.

Ledningarnas sträckning och utförande beskrivs närmare i miljökonsekvensbeskrivningen i bilaga 2. Sträckningen bedöms vara förenlig med gällande detaljplan.

Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken har genomförts och länsstyrelsen Västernorrland har beslutat att åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har således upprättats inför framtagande av föreliggande ansökan, se bilaga 2. Samrådsredogörelse samt länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan utgör bilagor till bifogad MKB, se bilaga 2:1 och 2:2 till MKB.

Miljökonsekvenser och hänsyn

Ledningssträckningen berör till största delen skogsmark, där produktivt skogsbruk bedrivs. Utmed den södra delen av sträckningen finns dock viss jordbruksmark. Området är glesbebyggt i norra delen medan sträckningen i söder går mer tätortsnära där även större infrastruktur, i form av E4:an och järnvägen Ådalsbanan, påverkar landskapet. Ledningarnas sträckning har placerats så att myndigheternas rekommendationer kring elektromagnetiska fält följs. Vid lokaliseringen av ledningarnas sträckning har eftersträvat att i största möjliga mån följa befintlig infrastruktur, såsom andra ledningar och vägar. Detta för att minimera fragmenteringen av landskapet samt för att minimera behovet av ianspråktagande av mark. Ledningarna berör tre riksintressen, ett riksintresse avseende kulturmiljövård samt två riksintressen avseende kommunikation för väg respektive järnväg.

De två ledningarna bedöms sammantaget medföra liten till måttlig konsekvens för berörda intressen. Påverkan på naturvärdesobjekt är begränsad och kan till stor del minimeras genom en noggrann stolpplacering. De kulturmiljöobjekt som identifierats kan undvikas på motsvarande sätt. Sammantaget bedöms den största påverkan ske under anläggningsskedet och därmed under en begränsad tid.

För närmare beskrivning av bedömda miljökonsekvenser, se bifogad MKB i bilaga 2.

Övrigt

En arkeologisk utredning, steg 1, har genomförts inför upprättandet av MKB och ansökan kommer att kompletteras när rapporten blivit godkänd av länsstyrelsen.

Med anledning av länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan har Östrand Elnät beslutat att även höra Försvarsmakten samt Riksantikvarieämbetet, varför en inbjudan att inkomma med synpunkter på projektet samt samrådsunderlag skickades ut den 11 januari 2024. Parterna ombads inkomma med synpunkter senast den 30 januari. Försvarsmakten begärde förlängd svarstid till den 8 februari vilket beviljades. Försvarsmakten inkom med sitt yttrande den 8 februari 2024 och meddelar att Försvarsmakten inte har något att erinra, se bilaga 7.

Riksantikvarieämbetet har inte inkommit med något yttrande.

SCA Östrand Massa (SCA Massa) inbjöds till samråd i juli 2023, och inkom med sitt yttrande den 18 januari 2024. I sitt yttrande framför SCA Massa att de ser positivt på etableringen av bioraffinaderiet, och att kraftledningen är ett viktigt steg för realiseringen av bioraffinaderiet eftersom befintlig infrastruktur inte räcker till för att försörja den planerade verksamheten. SCA Massa framför vidare att SCA Massa berörs till liten del av kraftledningens sträckning och har inget att erinra mot stråkalternativen. Yttrandet kan läsas i sin helhet i bilaga 7.

Byggnation av aktuella ledningar planeras påbörjas år 2026 och i drifttagning av ledningarna planeras till år 2027/2028 inför byggnation samt driftsättning av bioraffinaderiet.

Ansökan berör nätkoncession för område med anläggningsnummer REL03028 som innehas av E.ON Energidistribution AB. Strax innan ledningarna ansluter till station Östrand berörs även nätkoncession för område som innehas av Sundsvall Elnät AB, anläggningsnummer REL00178. Sistnämnda område berörs endast på en mycket kort sträcka om ca 550 meter.

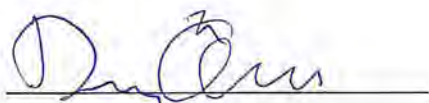
Bestyrkt fastighetsägarförteckning och förteckning över rättighetsinnehavare bifogas enligt bilaga 3 och 4.

Slutord

EUs Green deal driver omställningen av samhället och innebär bland annat produktion av förnybara bränslen och ett ökat behov av el och därmed en utbyggd elinfrastruktur. Som ett resultat av detta är regeringens ambition att ta fram en snabbare process för att förnya, förstärka och bygga ut elnätet. Härefter ingår att också förkorta ledtiderna. Med anledning av samhällets omställning till förnybart är brådskande samt projektets tidplan hemställer Östrand Elnät således att ärendet ska handläggas skyndsamt.

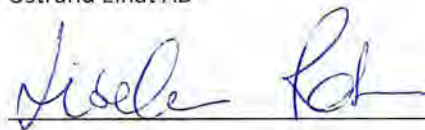
Kontaktperson för frågor och mottagande av handlingar gällande denna ansökan är Liselott Roth, projektledare Östrand Elnät AB, liselott.roth@sca.com, telefon: 073-201 87 83.

För Östrand Elnät AB

Roger Östlin, VD

Östrand Elnät AB

Liselott Roth, projektledare

Bilagor

Bilaga 1 Koncessionskarta

Bilaga 2 Miljökonsekvensbeskrivning inkl. bilagor

2:1 Samrådsredogörelse

2:2 Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Bilaga 3

Bilaga 4

Bilaga 5

Bilaga

Bilaga 7 Sent inkomna yttranden